

Anonim Şirketlerde Kar Payı Dağıtımının Sınırlandırılmasında Son Durum

2021/11

Gökhan ŞİT

10.06.2021

I. Giriş

Bu yazımızda, Covid-19 salgını nedeniyle küresel etkileriyle birlikte ekonomik hayatta yaşanan zorlukların sermaye şirketlerinin özsermayelerindeki olumsuz etkileri bir nebze engellemek amacıyla, Türk Ticaret Kanunu geçici 13. madde ile getirilen düzenlemenin vergi hukuku bakımından sonuçları ve ihlal edilmesi halinde olası sonuçları üzerinde durulmaktadır.

Kısıtlamanın 31.12.2020 tarihine kadar süreceğini diğer bir deyişle 01.01.2021 itibarıyla şirketlerin geçmiş yıl karlar ile birlikte döneme ait karların dağıtılabileceği tabidir.

II. Kar Payı Kısıtlamasındaki Son Düzenlemeler

17 Nisan 2020 tarihinde yayımlanan 7244 Sayılı “Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 12. maddesi ile Türk Ticaret Kanunu(TTK)’na eklenen geçici 13. madde ile, sermaye şirketlerinde kar payı dağıtımı geçici süreyle sınırlandırılmıştır. Sözü edilen kanun maddesi aşağıdaki gibidir.

- 1. Sermaye şirketlerinde, 30/9/2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde yirmi beşine kadarının dağıtımına karar verilebilir, geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler dağıtımına konu edilemez, genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtımı yetkisi verilemez. Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. **Bu fıkroda belirtilen süreyi üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.***
- 2. Genel kurulca 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtımı kararı alınmış ancak henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının yüzde yirmi beşini aşan*

kısma ilişkin ödemeler birinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar ertelenir.

3. Bu maddenin kapsamına giren sermaye şirketlerine ilişkin istisnalar ile uygulamaya dair usul ve esasları belirlemeye, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü almak suretiyle Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

Bununla birlikte, Cumhurbaşkanlığınca 18 Eylül 2020 tarihli ve 31248 Sayılı Resmi Gazete'de kar dağıtım kısıtlamasının süresini 3 ay uzatan "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun Geçici 13 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasında Belirtilen Sürenin Üç Ay Uzatılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2948)" yayımlanmıştır. Bu düzenlemeyle birlikte 3 aylık uzatım süresi öngörülmekte olup bu süre her ne kadar 30.12.2020 tarihinde bitiyor olsa da; sözü edilen düzenlemedeki sürenin 31.12.2020 tarihini de kapsadığını düşünmekteyiz.

III. Sermaye Şirketlerinde Kar Payı Dağıtımı

Kısıtlamasının/Yasağının İçeriği

Türk Ticaret Kanununa eklenen geçici md.13, geçici bir düzenleme olup, sadece 17.04.2020 – 31.12.2020 arası dönem bakımından sermaye şirketlerinde kâr payı dağıtımını kısıtlamakta diğer bir deyişle yasaklamaktadır.

Şöyle ki;

- 17.04.2020 – 31.12.2020 arası dönemde, 2019 yılı net dönem kârının en fazla %25'ine kadarının dağıtılmasına karar verilebilecektir. Dolayısıyla, 2019 yılı net dönem kârından kâr payı olarak dağıtılabilecek miktar, kârın en fazla %25'i ile sınırlandırılmıştır.
- 17.04.2020 – 31.12.2020 arası dönemde, 2019 yılından önceki yıllara ait kârların ve/veya ve serbest yedek akçelerin dağıtılmasına karar verilmesi ise hiçbir şekilde mümkün değildir. Dolayısıyla, 2019 yılında şirket kâr elde etmediyse, kâr dağıtımı yapılamayacaktır.

- 17.04.2020 – 31.12.2020 arası dönemde, şirket genel kurulunun, yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi vermesi de mümkün değildir.

Yukarıda detayları belirtilen düzenlemeye bakıldığında, şirket 2019 yılında kâr elde etmediyse, kâr payı dağıtım yapılamayacaktır. Zira, TTK md. 509/2 ve md. 608/1 gereğince, kâr payı ancak net dönem kârından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabilir. TTK geçici md.13, geçmiş yıl kârları ile serbest yedeklerden kar payı dağıtım yapılması engellenmektedir.

17.04.2020-31.12.2020 dönem sonrası için hiçbir sınırlama ya da yasak söz konusu değildir. Dolayısıyla aksi bir düzeneleme yapılmadıkça şirketlerin 01.01.2021 tarihinden itibaren gerek dönem karından gerekse de geçmiş yıl kârları ile serbest yedeklerden diledikleri gibi kar payı dağıtım yapabilecektir.

Diğer taraftan sözü edilen düzenleme tarihi olan 17 Nisan 2020 tarihinden önce, 2019 yılı net dönem karının % 25'ini aşan kısmının kar payı olarak dağıtım kararı alınmışsa;

- Pay sahiplerine ödeme henüz yapılmamışsa, %25'i aşan kısma ilişkin ödeme 31.12.2020 tarihine kadar ertelenecektir,
- Pay sahiplerine kısmi ödeme yapılmışsa, %25'i aşan kısma ilişkin ödeme 31.12.2020 tarihine kadar ertelenecektir,
- Pay sahiplerine ödemenin tamamı yapılmışsa, ortak bakımından kazanılmış hak söz konusu olacağından, yapılan ödeme geri alınmayacaktır.

Türk Ticaret Kanunu geçici 13.maddesine göre kar payı sınırlandırması; Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait fonların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler bakımından geçerli değildir.

IV. Kısıtlamaya Uyulmayarak Dağıtılan Kar Payının Vergisel Açıdan Etkileri

Öncelikle kısıtlama hükümlerine uyulmaksızın yapılmış olan kar dağıtımlarında TTK geçici 13. maddesinin ihlali söz konusu olacağından bazı olumsuz sonuçları olabilecektir. Kısaca, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca, kar dağıtımı fesih davası açılması, şirket yönetim kurulu üyelerinin ise başta TTK md. 369'a aykırı davrandıkları gerekçesiyle sorumlu olabilecekleri görülmektedir.

Türk Ticaret Kanunu geçici md.13'e aykırı olarak dağıtılan kâr payının vergi hukuku bakımından sonuçlarını, şirket ve ortaklar bakımından ayrı ayrı irdelemek gerekmektedir. Şirketler bakımından, kâr dağıtımı zaten kurum kazancından kurumlar vergisi ayrıldıktan sonra kalan kazanç üzerinden yapılacağından, dağıtılan kârın geri alınmasında kurumlar vergisi ya da katma değer vergisi söz konusu olmayacaktır.

TTK geçici md.13'e aykırı şekilde dağıtılan kâr payının şirket ortakları bakımından niteliği ise şu şekildedir;

- ✚ Ortak tam mükellef bir gerçek kişi ise, GVK md.75/1, md.22/3 ve md. 94/6-b(i) ile şartların sağlandığı hallerde GVK geçici md.61 çerçevesinde, dağıttığı kâr payı üzerinden şirket gelir vergisi stopajı yapacaktır.
- ✚ Dar mükellef bir gerçek kişi söz konusu ise, bu durumda GVK md.94 6-b(ii) temelinde bir gelir vergisi stopajı gündeme gelecektir.
- ✚ Kar payı alan ortak bir kurum ise, TTK geçici md.13'ün kapsamına sadece tam mükellef sermaye şirketleri girmekte olup, bu bağlamda, KVK md.5/1-b-a çerçevesinde iştirak kazançları istisnası söz konusu olacaktır. Ancak, KVK md.15/1-b-d ve b-e hükmü ile md.15/2 hükmü şartlarının mevcut olduğu hallerde, kurumlar vergisi stopajı yapılması gerekecektir.
- ✚ Ortak kurum dar mükellef ise, GVK md.94/2-b-6-b(ii) hükmü gereğince, stopaj söz konusu olacaktır. Kendisine kâr payı dağıtılan kurumun

herhangi bir kurumlar vergisi mükellefiyeti yoksa veya kurumlar vergisinden muafsa, bu defa GVK md.94/2-b.6-b(i)'ye binaen stopaj yapılacaktır.

Yukarıda detayları belirtildiği şekilde yapılan tüm bu stopajlar, hukuka aykırı şekilde dağıtılan kâr geri alındığında, VUK md.116'da düzenlenen düzeltme hükümleri çerçevesinde geri alınmalıdır. Zira burada konuda hata söz konusu olacaktır.

V. Sonuç

Covid-19 nedeniyle ekonomik hayatta yaşanan zorlukların sermaye şirketlerinin sermaye yapısı üzerindeki olumsuz etkilerini bir nebze engellemek amacıyla getirilmiş bulunan TTK geçici md.13, temel hak ve özgürlüklere ve sermaye şirketleri hukukunun temel kurallarına uygun bir düzenleme olarak gözükmemektedir.

Hem şirket hem de kararı uygulayan şirket yönetimi bakımından gündeme gelebilecek olumsuz hukuki sonuçlarına rağmen yasağa uyulmaması halinde, şirket ödemiş olduğu kar payı ödemesini geri alabilecektir. Kendisine kâr payı dağıtılan kimsenin aldığı kâr payını geri öderken faiz ödemek zorunda olup olmadığı, kâr dağıtımına dair genel kurul kararının ve ödemenin gerçekleştiği dönemle ilgili olacaktır. Diğer taraftan, kâr payı dağıtımı esnasında yapılan gelir vergisi ve/veya kurumlar vergisi stopajları, düzeltme hükümleri çerçevesinde iade edilecektir.

DAHA DETAYLI BİLGİ ALMAK İÇİN BİZİMLE İLETİŞİME GEÇEBİLİRSİNİZ

Gökhan ŞİT

Kıdemli Müdür

gokhan.sit@centrumdenetim.com

 [LinkedIn](#)

 +90 (212) 267 21 00

 +90 (312) 512 59 42